

Саво ЛАУШЕВИЋ*

МЕДИЈИ И ИДЕНТИТЕТ

Опште је мјесто да је модерно вријеме краја 20. вијека и почетка новог миленијума у знаку информатичке револуције. Према Маршалу Маклуану, доба електронске комуникативности се наслања на Гутенбергову галаксију која је својевремено смијенила усмене културе ослоњене на говорну комуникацију. Слично томе и фонетска култура је стотинама година постојала паралелно са усменошћу, да би већ од 15. вијека постала доминантна управо настанком штампане књиге. Гутенбергов технички изум је у протеклих пет вјекова постао основ културног идентификовања помоћу писмовности, када је усменост апсорбована и постављена у писмовну форму. Дobar индикатор тог повлачења усмености је постепено нестајање реторичке културе у дугом периоду, чији крај налазимо у 19. вијеку. Доба информатичности је једним дијелом ослоњено на медиј штампане књиге, која је успјела да изгради форме и друштвене институције идентификовања једне обухватне хуманистичке културе. Од техничког медија штампе, кроз вријеме, створена је култура књиге. Ова култура је успјела да надомјести редуковане елементе усмене традиције засноване на припадној јој аудитивној и тактилној рецепцији.

На превласт визуелности генијално упућује Маклуан¹ налазећи у њој основу за стварање фонетског писма као прву степеницу на даљем путу визуелизације. Тај пут се наставља даље од фонетског знака и графизма текста, преко фотографије, филма до телевизије и модерних електронских медија. Данас засигурно улазимо у нову галаксију електронских медија. Она још увијек користи културне потенције идентификовања Гутенбергове галаксије, али их све више поткопава и преображава.

---

* Редовни професор Универзитета Црне Горе

¹ Маршал Маклуан, *Гутенбергова Галаксија*, Нолит, Београд, 1973.

Превласт „информатичког” се огледа у реалним областима човјековог живота од привреде, економије и тржишта до културног (научног, умјетничког, религијског) и друштвено-политичког испољавања и идентификовања. Све наведене области и човјек свакодневни живот захваћени су информатичношћу, која убрзава и преусмјерава наведене реалности. Последица тога су превођења свих знања, умјећа и вјештина на информатичке датости. *Bios theretikos i bios praktikos* превод се у информатичке кодове једног виртуелног живота. Ријеч је о глобалној тенденцији кибернетичке контроле укупног знања, научног, економског, политичког и војног комплекса. Информатичност је постала, већ данас, најбитнија димензија сваке ствари и сваке дјелатности. Свијет и човјек свакодневни живот одређени су као информатичке датости, структурисане у информатичком коду и разумљиве у одређеном декодирању. Није ријеч само о промјени у систему сазнања, означавања, тумачења и „читања” знакова већ преваходно о новим моделима наметања воље, тј. о новом начину запосједања и владања. „Они који не воле телевизију, не воле Америку”, изјављује Берлускони у својој предизборној кампањи. Данас се то може рећи за Интернет, а сјутра за неку нову технокултурну појаву. Уласком у кибер-свијет слобода, коју отварају високе информатичке технологије траже безрезервну вјеру и безусловни пристанак. Али рећи „да”, без могућности да се каже „не”, управо води у опасност губљења слободе. Због тога бит *информатичког* не треба тражити у информацијама, већ у домену *моћи* која се генерише и идентификује преко информатичке модификације свијета и живота. Модерном човјеку су потребне брзе, обухватне и прецизне информације ради повећања његове ефикасности и утицаја. Као критичар ове тенденције кибернетизације, филозоф Пол Вирилио опомиње да се у нашем времену системски уграђује и темпира *информатичка* бомба чију експлозију треба очекивати и још ником предвидљиви резултат једног глобалног експеримента у којем су заморчад сви становници планете. Овај могући екуменски експеримент ће имати последице за цијели свијет, а оне су засада још довољно непознате и ствар су хипотетичких предвиђања која су засад у сфери књижевних наслућивања.²

Не треба заборавити да се речени *експеримент* као методски поступак доказивања премјешта из науке у област глобалног запосједања и ширења моћи. Ти глобални експерименти имају за човјечанство непредвидљиве последице: на примјер, експеримент атомске бомбе, ланчане реакције нуклеарне фисије, након лабораторијског експеримента

² Орвел: *Одисеја 1984*, *Животињска фарма*; Пекић: *Атлантида* и др.

постао је „*eksperimentum mundi* ” у Хирошими и Нагасакију. Наивно је вјеровати да су познати догађаји били само завршни чинови II свјетског рата који је већ био окончан прије овог свјетског експеримента. Заморчад експеримента су били житељи два града, односно једна држава, а посредно човјечанство. Ове двије експлозије су постале глобални догађаји који су обликовали скоро пет деценија свјетског поретка.

Но, није се стало на овим *глобалним експериментима*. По својој есенцијалности вриједи навести и следеће нове експерименте: у *генетици* на бази дешифровања генома и отворених могућности генетског клонирања и информатичке контроле над биолошким могућностима са позитивним и негативним перформансама.

Један од актуелних, нових покуса, чије последице још не можемо знати је експеримент познат међународном праву као „Хашки суд” који у сферу права и правде уводи нове елементе медијског креирања правде које право досад није познавало. Ту су *експерименти* произвођења локалних ратова (информатичког рата), затим *информатичке бомбе* (како је Пол Вирилио назива кибер-бомбе), у форми кибер-свијета, којем припада и феномен Интернета, и други пратећи феномени.

У овом контексту, опште информатичке тенденције, своје мјесто заузимају и јавни медији, тзв. мас-медији. Шта су мас-медији? Већ на здраворазумском нивоу може се закључити да су то начини повезивања информатичких датости са масовном публиком, тј. „масама”. Ово *посредовање, медијализација* претпоставља информатизацију свих битних садржаја свијести и живота, тј. превођење у информатичке форме и стварање информатичких производа. На другој страни, посредно, врши се приправљање масовне публике, једног по свему хипотетичког, анонимног и обезличеног корпуса на шта сасвим тачно упућује семантика ријечи „маса” (нешто што је без облика и што се *може и треба* обликовати, што је подложно манипулацији и моделовању). Дакле, производња *информација, медији* за њихову дистрибуцију и *масе* сачињавају круг у којем функционишу основни елементи информатичког друштва.

Свијет је информатички феномен, систем „паковања” и производње информација из различитих области, на различитим нивоима и са различитим функцијама. Непосредно-доживљајни свијет живота посредује се и замјењује информативним производима. О том свијету информатичке структуре су а priori непосредног искуства. Прије искушавања, нпр. пријатељства према другом човјеку, налазимо информације о моделима, узроцима и последицама пријатељства. После тих информација и њиховог обликовања наше свијести и тијела евентуално, реално

пријатељство ће бити значајно каналисано или чак искључено одустајањем од могућег ризика и опасности које носи пријатељство. За априорност *информатичког* могу се навести примјери из економије, политике и културе.

Ова *информатичка априорност* отвара могућност уништавања реалности свијета која се досад успостављала у непосредно-чулном односу идентификовања. Стих Карла Крауса: „На почетку бјеше штампа, а затим се појави свијет” Гинтер Андерс аплицира на вријеме телевизије па каже: „У почетку бјеше емисија, за њу се свијет дешава”. У вријеме Интернета, бисмо могли рећи у почетку бјеше виртуелни свијет информација, шта је остало од стварног свијета? Он као да постоји ради овог првог.

На дјелу је кардинална замјена информација „о нечему” са реалношћу „тог нечег”. Више се вјерује информацијама него самој реалности – коју непосредно сагледавамо. Овај губитак реалности има за последицу ширење парадоксалне хендикепираности модерних људи који заборављају да употребљавају своје природне пријемнике и сензоре да би се радије ослонили на дате техничко-технолошке протезе. Информатичко обликовање испоручује свијет као готов производ спреман за конзумацију. Живи садржаји су кодирани у *in-formације*, које имају своје *per-formације*. У том контексту, свака *in-formација*, је форматизована у одређеном медију ради преноса и комуникације. Утолико је свака производња информација заправо приправљање „за” одређени медиј, тј. форматизовање у одређеном медију. Утолико сам *медиј* као средство (посредник) комуникације, остаје прикривен једној наивној свијести која се поводи за упакованим информативним садржајем.

Медиј се скрива иза одредбе *средства комуникације*; али, он је више од тога. Маршал Маклуен (McLuhen) то је знао кад је тврдио да је „медиј порука”. Наиме, начин модификовања, тј. форматизовања садржаја одређује комуникацију и њене перформансе.

Као што су информације неминовно упућене на медије тако медији, нужно претпостављају *месе* и масовне људе. Сам појам *месе* односи се на обезличену и велику групу људи. Елијас Кенети³ *месе* одређује као загонетну и универзалну појаву која на велика врата улази у модерну историју. Он нарочито осликава ону тамну страну *месе* која по природи ствари блокира личност како би је увела у безглаву бујицу *месе*. У таквој бујици масовног стапања, нестају дистанце и разлике карактеристичне за личност и њен нормалан однос према другом и другима. Кенети пише: „Те-

³ Елијас Кенети, *Маса и моћ*, Загреб, 1984.

рет дистанце могу да збаце сви заједно. Управо је то оно што се догађа у маси. У пражњењу су укинуте подјеле и сви осјећају исто”.⁴ Масе модерних информатичких друштава престају бити *маса-бујице* које се окупљају у реалном простору, продукујући, поред осталог, и свог вођу. Оне постају масе за медије, тј. *медијске масе*. Наиме, масом се постаје без физичког окупљања, без додира и без масовне енергије. Ова некупљена маса је без реалног тијела, закачена за информатичке системе и њихове програме, она дјелује фантомски. У том контексту, Петер Слотердајк Кенетијев појам масе, као „црnilо од људи” физички стопљено у бујицу и енергију која се дифузно празни, преформулише у медијску масу усамљених појединаца који „чуче” пред својим екранима. Умјесто реалног вође, модерне масе се *воде* и *заводе* програмима и њиховим водитељима. У том контексту, медији посредно управљају масама. Они програмирају обожавања, перцепције и емоције маса, тј. њихове јунаке, култне личности, медијске звијезде. Сада се јавља нови тип „вође” који је и сам масмедијски производ у виду фотографије, емисије или неког другог масмедијског програма. Вођа позира и својом позом се обраћа медијској маси, једном новоствореном „псеудосубјекту”. Ова нова маса има поданички карактер, јер је доминантно, пасивно-прималачка, а ријетко побуњеничка и склона протестима. Управо такву масу ствара медијска индустрија. Она своје страсти, представе и слике усмјерава на медијске садржаје којима се храни (трује) и одржава (уништава). Тај процес производње и одржавања овог масмедијског свијета подводи се под појам масовне културе. Иако је проблематична и добрим дијелом противурјечна семантика ове конструкције, она ипак обухвата феномене медија и њиховог односа са масама. На дјелу је извјесно упросјечење и поравнавање „људског материјала” у једној бескрајној хоризонтални тривијализовања и понижења. Ова хоризонтала не трпи никакву вертикалу. На овај феномен је генијално указао Фридрих Ниче најавом да долази вријеме „последњег човјека”, управо човјека хоризонтале, човјека просјека. „Јао, долази вријеме у коме човјек више неће рађати звијезде... долази вријеме човјека који највише заслужује презир, а који самог себе не може више да презире. Погледајте! Показујем вам последњег човјека. Шта је љубав? Шта је стваралаштво? Шта је жудња? Шта звијезда? – то пита последњи човјек и намигује”.⁵

Масе су *анонимне* и *црне*, квалитет преведен у квантус. Информација-медиј-маса је троједност која се потврђује у изразу мас-медији. Тро-

⁴ Исто, стр. 17.

⁵ Фридрих Ниче, *Тако је говорио Заратустра*, Октоих, Подгорица, стр. 48.

једност се изводи из *једности* медија. Та једност једном је руком ухваћена за информацију а другом за масе. Рука која обликује информације диригује руци како да обликује масе. Информисање маса срачунато је на њихово формативање за одређене перформансе. Сада се јасније открива феномен информатичности у модерним потрошачким друштвима као темељ за *идентификовање* савременог човјека и његовог свијета. Масовни медији имају за циљ да производе информације ради произвођења масовног човјека. Само мали број људи се вољно противи а још мањи критички прерађује понуђене информације. Највећи дио подлијеже програмираној промјени сензибилитета и перцепције. Комуникација преко јавних медија замјењује реално-неопосредно одношење. То доводи до бескрајног ширења јавне сфере чак и на приватни живот. *Масовни* човјек постаје јединица скупа, јединка неке анонимне масе. Црпна маса је пропорционална повећању јединки. Са овим повећањем расте стихијска снага и моћ масе. Информативно медијско обликовање маса омогућује да стихијска снага добије своје преусмјерење. Тако се стихијска моћ масе, масмедијски преобраћа у моћ над масама или моћ помоћу маса. Медијски се контролише моћ маса са дистанце, без веће опасности да се постане предмет те моћи.

Долазимо до општеуспостављеног става да медији производе и испоручују милијардама информативну робу за потрошњу, на начин емисије (без мисије), која највећи дио апстрактних индивида могуће медијске популације везује невидљивим концима за емитовани медијски садржај. Мас-медији, ТВ, радио, Интернет, полако паралишу природне заједнице људи (породицу, брак, пријатеље) и претварају их у анонимне гледаоце, слушаоце, комуникаторе и примаоце. Иако се форме електронске комуникације перманентно умножавају, иако постају интерактивне кроз *i-mejl* размјене, *on lajn* дискусије, форуме и заједнице – ипак одстојање од изворног догађаја и крајњег *познаваоца* (оног ко сазнаје о том догађају) бескрајно се повећава. У том *одстојању* се инсталирају и шире *медији* са својим информатичким технологијама. То ширење није само техничко, нити пак квантитативно, оно је, прије свега, дубинско поткопавање културалних, социјалних и духовних коријена. Ђутање потискује дијалог, гледање и визуелизација потискују потенције других чула. Тиранија визуелизације се шири у новим медијима. Највећи број људи постаје жртва фотографског снимка, телевизије, Интернета и мултимедијалних мрежа. Интернет меморија фасцинира, али све више подсјећа на старинарницу, спремиште, а неријетко и на сметлиште. Све то ствара озбиљне поремећаје у комуникацији и губитку релације према другом човјеку. Није да-

леко вријеме када ће све већи број људи добровољно излазити из реалног свијета да би стартовали један виртуелни свијет. Због тога забрињава стање малог моралног и интелектуалног отпора медијском сакаћењу, замрачивању и фетишизацији свакодневног живота.

Колики су простор и вријеме *изложености* медијском *зрачењу* указују и извјесна емпиријска истраживања спроведена у Америци у последњој деценији 20. вијека⁶, која су испитивала распоред годишњих активности просјечног Американца у радном дану.

Резултат је следећи: просјечни Американец троши око 9 часова дневно на медије (ТВ: 4 сата, радио: 3 сата, музика: 36 минута, новине: 28 минута, књига: 16 минута, часописи: 14 минута, видео: 7 минута, позориште: 2 минута (Интернет је тада био тек у зачетку).

Новија истраживања указују да се драстично повећава вријеме проведено на Интернету на око 50%⁷. Тако Интернет на нов медијски начин глобално *увезује* појединце, кориснике преко њихових просторних, државних и културно-историјских граница. Бити *прикачен* на Интернет значи бити у тренду модерних друштава. Али са друге стране, потрошачи ове инфузије, која пуни наше вене свјежим информацијама, могу лако да постану њени зависници. Бити закачен (сатима) на мрежи, поста ти дио ње, отвара могућност радикалне промјене перцепције и идентитета. Наиме, *реалност* искушена непосредношћу, кроз чулно-дјелатно и мисаоно посвједочење је другачија од *виртуелне* реалности испоручене у сајбер-простору. Однос ових двају *реалности*, њихов међусобни утицај (усклађеност и контрола, превласт и потчињавање) одређује питање идентитета личности и заједнице. Једно је сигурно да *медији* утичу на конституисање и промјену идентитета. Поливалентност медија (од књиге, штампе до електронских медија) позитивна је могућност да се сачува идентитет заснован на искуственој реалности. Поливалентност медија је истовремено многострукост приступа реалном са различитих страна, чиме се значајно умањује једнодимензионално редуковање стварности.

Превласт електронских медија (ТВ и Интернета) као искључивих, или пак доминантних начина комуникације има за последицу промјену идентитета. Јер замјена директног односа, физичке, емоционалне и менталне близине са посједованом комуникацијом на даљину (без додира

⁶ Агенција Veranis, Suhler Associates.

⁷ На ово упућује позната Стамфордска студија из 2000. године под називом *Internet Society* (*Интернет друштво*) која каже да Интернет краде вријеме предвиђено за друге медије.

лицем у лице, очи у очи) не може остати без последица на саму личност у њеном битном односу према другом човјеку и заједници.

Иако формално и технички Интернет даје могућност слободног избора информација и интерактивног односа, чиме се исправља недостатност једносмјерног утицаја класичних медија, ипак је та нова интересубјективност хладна, јер се одвија преко ледене и глатке површине екрана. Иако нови медији имају тенденцију убрзања и раста у односу на претходне облике комуникације, стари облици и даље постоје. Нико не може порећи да још важи Гутенбергова галаксија књиге (штампе), којој припадају одговарајуће институције: библиотеке, позоришта, музеји... Преко ових класичних медија и припадних им институција, стваран је и обликован културно-историјски идентитет као систем сјећања и памћења.

Ови назовикласични медији су гајили културу памћења. У том је свјетлу и истинитост одређивана као незаборављеност, што и лежи у етимологији и семантици старогрчког термина *aletheia* (незаборављеност, нескривеност). Култури памћења и сјећања припадају и речене институције: библиотеке, позоришта и архиви. У тим институцијама се конституише и образује речени културни и историјски идентитет.

У савременој превласти дигиталних медија јасно је видљива тенденција разарања културе сјећања. На њено мјесто се поставља „култура заборавања”. Грчка ријека *lethe* (ријека заборава) шири се у море заборава.⁸ За ову појаву разарања памћења велики пјесник, филозоф и научник Гете је резервисао ријеч „варварство”. Он је писао: „Ко себи не може да положи рачуна о три хиљаде година прошлости, тај остаје у тами и лишен је искуства, и живи из дана у дан”. Модерни дигитални медији складиште информације у базе података. У том свјетлу стоји и познати пројект УНЕСК-а, „Меморија свијета”, као глобални програм „колективног памћења”, боље рећи дигиталног складиштења. Дакле, памћење се препушта машинама док онај ко памти ишчезава у својој анонимности. Остаје упитно, да ли је страх од модерних дигиталних мас-медија оправдан у времену док још дјелују и класични медији из Гутенбергове галаксије? Сјетимо се да је и откриће *писма* сумњичено да ће устоличити заборавања. Па, ипак, цивилизација књиге и писмовности је надвладавала и у извјесној мјери апсорбовала *уменост*. Због тога су паљевине библи-

⁸ Манфред Остен, у књизи *Посредно памћење*, (Светови, Нови Сад) позива се на увид Рајнхарда Козелека о убрзању заборава у модерном времену (убрзаној амнезији). По његовом мишљењу, адекватно тумачење тог убрзања даје Волтер Бењамин у анализи познате слике Пола Клеа, *angelus novus* откривајући општу катастрофу као резултат разарања сјећања.

отека (од Александријске, 50. година п. н. е. до модерних нацистичких и савремених уништавања књига) осуђиване као варварски чинови.

У сваком случају, нови медији *производе и производиће* нови начин идентификовања, *памћења и заборављања*. Засигурно, начин памћења и њихови субјекти су одговорни за образовне и културно-историјске идентификације модерног човјека. Али ни заборављање није *невино* од одговорности. На ову не-невиност скренуо је пажњу Сигмунд Фројд (чију 150 годишњицу рођења прослављамо), указујући да је заборав само потиснуто памћење.

Однос памћења и заборављања у новом времену информатичности помјера се у корист заборава. На дјелу је парадокс да је количина информација пропорционална количини заборава. На ово упозорава Манфред Остен када уочава разарање културе сјећања и указује на феномен покраденог памћења.⁹ Број информација расте у свим областима, па, ипак, смањује се њихова трајност. Оно што је јуче било информација, данас више није. Заборав је упрограмиран, на њега се рачуна више него на памћење. Доказ за то су модерне рекламе и пропаганда која се прави с обзиром на заборављање.

Криза памћења у времену Интернета (глобалне меморије) према Умберту Еку изазвана је превасходно због недостатка филтрирања и селекције информација. Управо та селективност и хијерархизовање чини основу памћења. По његовом мишљењу, функција памћења није само да чува већ и да филтрира.

Памћење је директно везано за опстанак и идентитет човјека. „Без памћења нема опстанка”, тврди Умберто Еко.¹⁰ Памтити значи идентификовати, а то претпоставља бирати, селектовати и хијерхизовати. Лицеарно памћење води у позицију Борхесовог лика Фунеса, који памти све што се догодило. Такво памћење је равно забораву, јер блокира свако човјеково дјеловање. Суочавање са таквом могућношћу тоталне информативности, отвара питање начина опхођења, филтрирања и селекције. То значи да један тотални електронски мозак, који складишти све информације, није адекватан за лични и колективни живот човјека. Оно што је неопходно јесу разумијевање и превођење информација у културна, друштвена и историјска значења. Због тога информатичка цивилизација мора наћи свој пандан у одговарајућој култури идентификовања. Без те културе савремена индустријска средства могу постати

⁹ Исто, стр. 7-19

¹⁰ Умберто Еко, *Разговор о крају времена*, Народна књига, Београд, 2001, стр. 37

себи циљ, а то је пут у могућу информатичку катастрофу. Јасно је да информатичка средства могу бити употребљена за добре и зле циљеве. О томе шта је „добро” одлучује култура и вриједности које она успоставља и практикује. Чињеница да човјечанство данас располаже са већим техничким могућностима није довољан разлог да вјерујемо да ће те могућности имати културну форму континуалног идентификовања човјека. Да би технички и технолошки развој био напредак, мора добити своју друштвену и духовну култивацију. Без тога он може постати опасност. Несумњиво, масовни медији утичу на обликовање сензибилитета, на начине перцепције, разумијевања и дјеловања. Могућа опасност долази од наметања информативне матрице и њеног коришћења за невидљиву контролу и програмирано обликовање.

Масмедијска стварност тежи да укине разлике. Она нивелише сваку вертикалу и преводи је у хоризонталу. Подлежеће постојање као екстензивно ширење у просјечности и тривијалности постаје пожељни модел. Све разлике се диференцирају у хоризонталној равни без хијерархијске градације. Као да се заборавља усправност човјека, вертикала његовог тијела и уздигнутост његове главе. Разлике у хоризонталној равни се вјештачки стварају и једнако вреднују. Тако већина ствари добија једнако-вриједно значење и једнако-вриједно право на постојање. Хоризонтално разликовање релативизује есенцијалне опозиције које произилазе из вертикалног стања ствари. Тако кардиналне антиномије: добра-зла, истине-лажи, светости-профаности, знања-незнања, правде-неправде, добијају једнакоправност на постојање. Парадоксално, хоризонтална диференцијација завршава у индиференцији, тј. у изједначавању разлика у њиховом постојању и важењу. Овим се доводи у питање класични пренцип идентитета. Он се жели превести у принцип индиференције, јер сваки идентитет почива на разлици које нијесу само у хоризонталној већ превасходно у вертикалној равни. Са друге стране, идентитет подразумијева усправни ход и самосвијест иза које стоји личност, култура, историја. Није никаква случајност што су у доба масовне културе, медијског и потрошачког друштва, нападнути и поткопани управо фундаментално знање, висока умјетност, моралност, светост и лично достојанство човјека. Говор о крају умјетности, крају историје и крају светости има заједнички именилац у крају човјека, његове личности, усправности и одговорности.

Петер Слотердајк ову суморну слику нашег доба управо објашњава идентитетом који се стиче у маси. Диференција која не прави разлику, то је логички назив за масу. Од сада се идентитет и индиференција мо-

рају разумјети као синоними... Бити маса значи разликовати, а да то не чини разлику. Диференцирана индиферентност је формална тајна масе и њене културе која организује тоталну средину”.¹¹ Јасно је да слабљењем разлика неминовно слабимо и разарамо идентитете. Умјесто квалитативних разликовања, на сцену ступају рангирања. Мас-култура свуда испоставља ранг-листе од спортских до музичких, филмских и књижевних такмичења. Бити први у трчању има исту вриједност као бити први у књижевном стварању, јер су квалитативне разлике релативизоване.

Savo LAUŠEVIĆ

THE MEDIA AND THE IDENTITY

Summary

The text both develops and discusses a treatise on contemporary informatization of the modern society by which the overall life's contents are being translated into the corresponding informatic codes. Consequently, both the influences and the importance of mass-media are being increased, whereas the world of life is reducing. In a world wherein the *physis* is continuously being withdrawn before the rising *techne*, the interference of media turns to be more universal and comprising, as well. That interference is introduced within a form of both the communication and the telecommunication, i. e., within the system of sending and receiving messages, that is the exchange of the messages. Both the overinformation and the increase of unhierarchical pieces of information result in an enlarged amnesia of the modern man. According to the text's author, these negative trends in media occupation are possibly to be mastered only by the forms of culture which lay the spiritual ground to the media.

---

¹¹ Петер Слортердајк, *У истом чамцу*, Београдски круг, Београд, 2001. стр. 191, 192.

